Tvorba databázy fauny Vysokých Tatier a možnosti jej využitia pri biologickom výskume

Ľubomír Vidlička

Institute of Zoology, Slovak Academy of Sciences, Dúbravská cesta 9, 845 06 Bratislava, email: lubomir.vidlicka@savba.sk

Abstract. Database of animals in the Tatra territory (Western Carpathians) is generated within the project focused on mountainous ecosystems. Nearly 10.000 faunistic data comprising almost 2.000 species have been recorded in the database until now. The territory of interest contains both parts of Tatra Mts (in Slovakia and Poland) and also Tatranské Predhorie foothill area.

Úvod

V súčasnej dobe vzniká množstvo rôznych databáz ktoré slúžia na uľahčenie orientácie v množstve pribúdajúcich dát. Čo sa týka fauny tak najznámejšia je zrejme Fauna Europaea – databáza zahrňujúca živočíchov z celej Európy, ktorú vytvárali odborníci na jednotlivé taxonomické skupiny z mnohých európskych štátov. Dajú sa z nej voľne generovať aj mapy rozšírenia jednotlivých druhov, ale iba na úrovni štátov. V rámci Slovenska je známa Databanka Fauny Slovenska, ktorá zhromažďuje prostredníctvom kolektívu odborníkov údaje o živočíchoch Slovenska. Údaje z nej nie sú voľne dostupné.

Jedným z plánovaných výstupov projektu „Vývoj ekologických metód pre kontrolu populácií vybraných druhov lesných škodcov v zraniteľných vysokohorských oblastiach Slovenska“ je aj vytvorenie databázy lesnícky významných druhov živočíchov. Neskôr bolo rozhodnuté o širšom koncipovaní databázy v zmysle jej dosahu na všetky živočíšne druhy žijúce na území Tatier a s ním súvisiace územia.

Metodika a vymedzenie územia

Databáza tatranských živočíchov je tvorená v programe Microsoft Access 2010, čo je profesionálny databázový program s pomerne jednoduchým ovládaním a s nenáročným spôsobom plnenia databázy údajmi.

Keďže v databáze budú zahrnuté živočíchy z celého územia Tatier (zo slovenskej i poľskej časti), bolo záujmové územie zadefinované na mape Tatier. Jeho členenie bolo urobené podľa Laciku (2010). Záujmové územie zahŕňa okrem samotného územia Tatier aj Tatranské predhorie a Podtatranskú kotlinu (obr. 1).

Členenie záujmového územia na menšie územné celky je znázornené na mape (obr. 1) a prehľadne graficky uvedené v tabuľke 1.

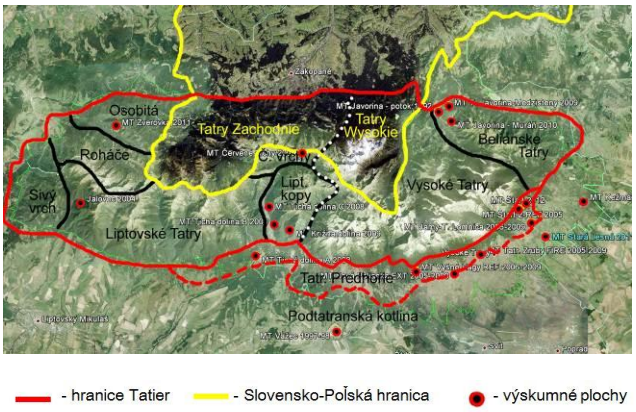

Obr. 1. Vymedzenie hraníc záujmového územia – Tatry a Tatranské predhorie.

Fig. 1. Determination of the interest territory – Tatra and Tatranské predhorie foothill.

Tab. 1. Členenie Tatier.

Tab. 1. Division of Tatra Mts.

Slovenské	Západné Tatry	Osobitá
		Sivý vrch
		Liptovské Tatry
		Roháče
		Červené vrchy
		Liptovské kopy
	Východné Tatry	Vysoké Tatry
		Belianske Tatry
Poľské		Tatry Zachodnie
		Tatry Wysokie

Zoologický systém ako aj latinské názvoslovie a synonymika sú spracované podľa Fauna Europaea.

Výsledky a diskusia

Databáza tatranskej fauny z súčasnosti zahŕňa takmer 10 000 faunistických záznamov o takmer 2000 druhoch živočíchov. Taxóny sú zadávané na úrovni druhov, pričom vyššie systematické zaradenie (do čeľadí a radov) je zabezpečené so vzťahovým prepojením s príslušnou časťou databázy. Lokality sú vkladané trojstupňovo, aby bolo uľahčené aj vkladanie starších údajov so zväčša nedostatočným spresnením lokality. Databáza je budovaná primárne na publikovaných údajoch. Umožňuje vkladať rôznorodé literárne zdroje – monografie, kapitoly

v monografiách, články, abstrakty. Zároveň je však zabezpečená aj možnosť vkladať nepublikované údaje, pri ktorých sa zadáva verifikovateľný zdroj – zberateľ alebo pozorovateľ. Vzťahy v databáze sú upravené tak, aby umožňovali:

- rýchle vytvorenie zoznamov druhov pre rôzne lokality a územné celky v rámci sledovaného územia
- porovnanie zmien v druhovom zložení živočíchov na vybraných územiach v čase
- zobrazovanie lokalít rozšírenia vybraných druhov živočíchov (v budúcnosti s možnosťou prepojenia na tvorbu distribučných máp)
- rýchle porovnanie historického a súčasného rozšírenia vybraných taxónov
- prepojenie na obrázkovú databázu s ilustráciami (fotografiami) vybraných druhov živočíchov

Údaje ktoré bude možné z databázy po jej dokončení získať sú využiteľné nielen pri biologickom, hlavne faunistickom a ekologickom výskume, ale aj pre účely ochrany prírody.

Poďakovanie. Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci OP Výskum a vývoj pre projekt: Vývoj ekologických metód pre kontrolu populácií vybraných druhov lesných škodcov v zraniteľných vysokohorských oblastiach Slovenska (ITMS: 26220220087), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

References

de Jorg, Y.S.D.M. (ed.), 2011: Fauna Europeea version 2.4. Web Service available online at http://www.faunaeur.org

Lacika, J., 2010: Geomorfológia a horopis, p. 33 – 44. In: Koutná, A., Chovancová, B. (ed.) Tatry, príroda. Baset, Praha.